

MENİNGOKOK AŞILARI

BİLMENİZ GEREKENLER

1. Meningokok hastalığı nedir?

Meningokok hastalığı ciddi bir bakteriyel hastalıktır. Amerika Birleşik Devletlerinde 2-18 yaş arasında görülen **bakteriyel menenjitlerin** en önemli etkenidir. Menenjit beyin ve omuriliği çevreleyen sıvının enfeksiyonudur.

Meningokok hastalığı ayrıca kanda enfeksiyona da neden olabilir.

Amerika Birleşik Devletlerinde her yıl yaklaşık 1000-2600 kişi meningokok hastalığına yakalanmaktadır. Antibiyotiklerle tedaviye rağmen bu kişilerin % 10-15 i ölmektedir. Yaşayanların diğer bir % 11-19 u da kollarını veya bacaklarını kaybetmekte, sağır olmakta, sinir sistemleriyle ilgili problemleri çıkmakta, zeka geriliğine yakalanmakta, havale geçirmekte veya felç olmaktadır.

Herkes meningokok hastalığına yakalanabilir. Fakat en çok 1 yaş altındaki süt çocuklarında ve dalağı olmayanlar gibi bazı özel tıbbi durumlardaki kişilerde görülür. Üniversiteye yeni başlayıp yurtlarda yaşayanlar ve 15-19 yaşlardaki adölesanlarda hastalığa yakalanma riski daha yüksektir.

Meningokok enfeksiyonları penisilin gibi ilaçlarla tedavi edilebilir. Halâ hastalığa yakalanan her 10 kişiden biri ölmektedir ve diğer birçokları da tüm yaşamları boyunca etkilenmektedirler. Bu nedenlerle meningokok hastalığı için yüksek risk altındaki kişiler aşı olmalıdır.

2. Meningokok aşısı

ABD de 2 çeşit meningokok aşısı vardır:

- 2005 de lisans alan **Konjüge meningokok aşısı (MCV4)**. 2-55 yaş arındaki kişiler için önerilen aşıdır.
- 1970 den beri var olan **Polisakkarid meningokok aşısı (MPSV4)**. MCV4 yoksa kullanılabilir veya 55 yaş üstü kişiler için lisans verilen tek aşı olduğu için bu yaş grubunda kullanılabilir.

Her 2 aşı da meningokok hastalığının 4 tipini önleyebilir. Bunlar ABD de en çok görülen 3 tipten 2 sini ve Afrika'daki epidemilerin sorumlusu olan 1 tipi kapsar. Meningokok aşısı hastalığın bütün tiplerini önlemede etkin değildir. Fakat aşı olmadıkları

takdirde, hasta olabilecek birçok kişinin de korunmasına yardımcı olur.

Her 2 aşı da iyidir ve % 90 koruma sağlar. MCV4 aşısındaha iyi ve daha uzun süren bir koruma sağlaması beklenir.

MCV4 ün hastalığın insandan insana bulaşmasını önlemede de daha iyi olması beklenir.

3. Meningokok aşısı kime ve ne zaman yapılmalıdır?

11-18 yaşları arasındaki çocuk ve adölesanlara bir doz MCV4 aşısı önerilmektedir.

Bu aşı normalde 11-12 yaşlarda yapılan ergenlik öncesi kontrollerde yapılmaktadır. Ancak bu kontrollerde MCV4 aşısı yapılmamış olanlara da en kısa zamanda yapılmalıdır.

Meningokok hastalığı riskleri fazla olan diğer aşı yapılması gerekenler:

- Üniversiteye yeni başlayıp yurtlarda yaşayanlar.
- Meningokok bakterisiyle rutin olarak karşılaşan mikrobiyologlar.
- A.B.D. ordusuna yeni katılanlar.
- Dünyanın Afrika gibi meningokok hastalığının yaygın görüldüğü bölgelerinde yaşayan veya buralara seyahat edecek kişiler.
- Dalağında harabiyet olan kişiler veya dalağı alınanlar.
- Son aşama kompleman bileşim eksikliği (bir bağışıklık sistemi hastalığı) olan kişiler.
- Bir salgın sırasında menejitte teması olmuş kişiler.

Bu risk gruplarındaki 2-55 yaşlarındaki kişiler için tercih edilen aşı MCV4 dür ancak temin edilemiyorsa ve 55 yaş üstü erişkinler için MPSV4 kullanılabilir.

Kaç doz?

2 yaş ve üstünde ki kişilere 1 doz verilmelidir. Bazen yüksek risk altında olmaya devam edenlere ek bir doz önerilir. Sağlık biriminize sorunuz.

Bazı özel durumlarda 3 ayla 2 yaş arasında olan çocuklara MPSV4 önerilebilir Bu çocuklar 3 ay arayla 2 doz almalıdır.

4. Bazı kişilere meningokok aşısı yapılmamalıdır veya beklemelidirler

- Meningokok aşısının herhangi birinin daha önceki bir dozuna karşı ciddi (yaşamı tehdit eden) allerjik reaksiyon gelişen kişilere başka bir doz uygulanmamalıdır.
- Herhangi bir aşının bileşenlerine karşı ciddi (yaşamı tehdit eden) allerjik reaksiyon gelişen kişilere aşı yapılmamalıdır. Bu durumu sağlık biriminize söyleyin.
- Aşının planlandığı zamanda orta derecede veya ciddi hastalıkları olanlar iyileşinceye kadar beklemelidirler. Sağlık biriminize durumunuzu söyleyin. Hafif hastalığı olanlar aşılarını yaptırabilirler.
- Meningokok aşıları hamile kadınlara yapılabilir. Ancak MCV4 yeni bir aşıdır ve hamile kadınlar üzerinde MPSV4 aşısının ki kadar çalışma yoktur. Bu nedenle zorunlu olmadıkça kullanılmamalıdır
- Meningokok aşıları diğer aşılarla aynı anda yapılabilir.

5. Meningokok aşılarının riskleri nelerdir?

Her zaman, bir aşının ilaçlar gibi şiddetli allerjik reaksiyonlara neden olabileceği bilinmelidir. Ancak meningokok aşısının ciddi yan etkilere veya ölüme neden olma riski oldukça düşüktür.

Küçük problemler

Meningokok aşısı yapılan kişilerin yaklaşık yarısında aşı yapılan yerde kızarıklık veya ağrı gibi hafif yan etkiler görülür

Bu problemler olursa 1-2 gün sürer ve geçerler. MPSV4 e göre bunlar MCV4 sonrası daha çok görülürler Aşı yapılanların küçük bir yüzdesinde ateş çıkar.

Ciddi problemler

- Aşıdan birkaç dakika sonrasında birkaç saat sonrasına kadar görülebilen ciddi allerjik reaksiyonlar çok nadirdir.
- MCV4 yapılan bazı kişilerde ciddi bir sinir sistemi hastalığı olan Guillain-Barre Sendromu olgusu rapor edilmiştir. Bu duruma çok nadiren raslandığından şimdilik aşının buna neden olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu doğru olsa bile risk çok küçüktür.

Meningococcal-Turkish 1/28/08

Translation provided by Mustafa Kozanoglu, MD, and Murat Serbest, MD, of Adana, Turkey

6. Orta veya şiddetli bir reaksiyonda neler olur ve ne yapılmalıdır?

Nelere bakmalıyım?

Ciddi allerjik reaksiyon, yüksek ateş veya davranış değişiklikleri gibi olağandışı her durum. Ciddi bir allerjik reaksiyonun belirtileri solunum sıkıntısı, seste boğukluk veya wheezing, deride kabarıklıklar, solukluk, halsizlik, kalbin hızlı atması veya baş dönmesi olabilir.

Ne yapmalıyım?

- Bir doktor çağırın veya hemen aşı yapılan kişiyi doktora götürün.
- Doktorunuza ne olduğunu, ne zaman olduğunu ve aşının uygulandığı zamanı söyleyin.
- Doktorunuz, hemşireniz veya sağlık biriminizden Aşı Yan Etki Rapor Sistemi'nin (VAERS) formunu doldurmalarımı isteyin veya kendiniz www.vaers.hhs.gov sitesinden doldurun veya 1-800-822-7967 nolu telefondan VAERS'i arayın. *VAERS tıbbi danışmanlık hizmeti vermez.*

7. Ulusal Aşı Zararları Giderme Programı

Aşıya bağlı zarar görenlerin tıbbi bakım giderlerini ödemelerine yardımcı olacak bir federal program (NVICP) oluşturulmuştur.

National Vaccine Injury Compensation Program hakkında ayrıntılı bilgi için 1-800-338-2382 yi arayın veya web sitelerini

<http://www.hrsa.gov/vaccinecompensation> ziyaret edin.

8. Daha çok bilgiyi nereden alabilirim?

- Doktorunuza veya hemşirenize sorun. Size aşı paketleri içindeki açıklamaları verebilirler veya diğer bilgi kaynaklarını önerebilirler.
- Mahalli veya eyalet sağlık birimlerinin aşılama programlarını arayın.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC) ile temas kurun:
 - 1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO))
 - Ulusal Bağışıklama Programı'nın web sitesini www.cdc.gov/vaccines ziyaret edin.
 - CDC'nin meningokok hastalığı web sitesini www.cdc.gov/ncidod/dbmd/diseaseinfo/meningococcal_g.htm ziyaret edin.
 - CDC'nin seyahat edecekler için düzenlediği web sitesini www.cdc.gov/travel ziyaret edin.

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES

Centers for Disease Control and Prevention
National Immunization Program